

Protest građana protiv izgradnje neke mini-hidrocentrale, poput onog u selu Rakita, ne može da spreči izgradnju ukoliko investitor ima sve potrebne dozvole, ali je valjanost tih dozvola moguće je osporavati u zakonom propisanom postupku - kažu za Danas u Ministarstvu rudarstva i energetike.

Objašnjavaju da je izgradnja novih energetske objekata i korišćenje obnovljivih izvora energije javni interes utvrđen Zakonom o energetici i drugim strateškim dokumentima. Ukazuju i da je izgradnja malih hidroelektrana opšti nacionalni cilj, jer Srbija do 2020. godine mora da obezbedi 27 odsto učešća obnovljivih izvora u ukupnoj potrošnji energije. Zato kažu da uloga malih hidroelektrana uopšte nije beznačajna i da se prema Nacionalnom akcionom planu očekuje da se iz njih proizvede 180 MW. Dodaju i da su ti projekti uređeni osim Zakonom o energetici i propisima definisanim u još šest zakona i planskim dokumentima.

- Ako se grade u skladu sa zakonom, male hidroelektrane nisu štetne po prirodnu sredinu. Naprotiv, doprinose njenom očuvanju, a ograničenja i uslove koje je potrebno da ispune ako su u zaštićenom području, definiše i u nadležnosti je Ministarstva zaštite životne sredine. Postoji nekoliko nivoa zaštite gde se ne sme graditi ili postoje ograničenja i tada su potrebne posebne dozvole i uslovi. U nacionalnim parkovima i u prvoj zoni zaštite je zabranjena izgradnja hidroelektrana. U drugoj i trećoj zoni zaštite, mogući su radovi pod posebnim uslovima, a njih određuje i kontroliše Ministarstvo zaštite životne sredine - objašnjavaju u Ministarstvu energetike.

U Ministarstvu zaštite životne sredine uočili su da regulativu koja se odnosi na izgradnju malih hidroelektrana treba menjati i već su u pripremi izmene Zakona o zaštiti prirode kao i zakona o proceni uticaja na sredinu a najznačajnije novine odnose se na režime koji će se primenjivati na lokacijama sa različitim stepenom zaštite.

- Osnovni razlog za izmene zakona je težnja da se postigne daleko viši stepen očuvanja biodiverziteta, jer je to uslov da Srbija uđe u članstvo Natura 2000, što bi bio signal da smo se uskladili sa visokim standardima Evropske unije. To znači da će se kod procene uticaja nekog objekta na sredinu, daleko pažljivije meriti dugoročni efekti, sagledavaće se, ako su na primer vetroparkovi u pitanju, da li oni menjaju migratorne rute ptica ili kod hidrocentrala koliko utiču na riblje staze - kaže za Danas Ivan Karić, državni sekretar u tom ministarstvu.

On dodaje da je broj od 860 mogućih lokacija za izgradnju MHE, koji se stalno pominje, proistekao iz 1987. godine kada su Institut „Jaroslav Černi“ i Energoprojekt sagledavali gde bi bilo moguće izgraditi takve objekte, ali bez analiza uticaja na ekologiju niti na ostale uslove.

- Pogrešno se to predstavljalo kao dokument, jer to on nije. Sada se radi na izradi novog katastra lokacija, a on će obuhvatiti i sve ostale uslove neophodne za otvaranje takvih investicija, posebno u odnosu na različite režime zaštite koje imaju pojedina područja. Država, takođe, mora da pošturi i mere za graditelje koji se ne pridržavaju propisanih uslova - kaže Karić.

Udruženja ekologa, međutim, oštro se protive bilo kakvoj izgradnji malih elektrana uz tvrdnju da korist od njih imaju samo vlasnici, jer im se dobijeni kilovati, prema fid-in tarifi, plaćaju iako su znatno skuplji nego u standardnoj proizvodnji.

- Ovo je ozbiljna ekološka tema i mislimo da od izgradnje mini-centrala država ima više štete nego koristi. Ne postoji nijedno ekološko opravdanje, jer tu nema ni govora o zaštiti prirodnih dobara. Zato bi pomoglo ukoliko bi se izmenama zakona bar bilo predviđeno da se fid-in tarifa ukine vlasnicima gde nadležne inspekcije, vodoprivredne, građevinske i ekološke, utvrde da nisu ispoštovali standarde - kažu u pokretu Zeleni Srbije.

Dozvole

- Ministarstvo rudarstva i energetike izdaje samo energetska dozvolu za izgradnju MHE, a za nju investitori najpre treba da pribave lokacijske uslove ili informaciju o lokaciji, mišljenje operatora sistema za priključenje, vodne uslove, kao i da izrade idejni projekat sa studijom opravdanosti ili generalni projekat sa prethodnom studijom opravdanosti. Tehničku dokumentaciju moraju da overe licencirani projektanti. U proceduru su uključene i jedinice lokane samouprave, Ministarstvo za građevinarstvo i saobraćaj, Srbijavode, Zavod za zaštitu prirode, Ministarstvo za zaštitu životne sredine i druge institucije - kažu u Ministarstvu rudarstva i energetike.

Preplavljena Evropa

Evropa je „preplavljena“ malim hidroelektranama. Najrazvijenije evropske zemlje nisu se odrekle svog hidro potencijala. Austrija, koja je po veličina slična Srbiji, izgradila je 14.116 MW hidroelektrana. Švajcarska, čija je površina manja od naše, samo u prošloj godini izgradila je 265 MW malih hidroelektrana od ukupno 16.657 MW hidroelektrana. Podaci za druge evropske zemlje su još impresivniji: Norveška ima 31.837 MW, Turska 26.681 MW, Francuska 25.517 MW, Italija 21.884 MW... - kažu u Ministarstvu rudarstva i energetike i dodaju da su evropske zemlje maksimalno iskoristile svoje potencijale za izgradnju malih hidroelektrana.

Izvor: danas.rs